

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 21.12.2011
KOM(2011) 904 lopullinen

2011/0441 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**jäsenvaltioiden antamasta selityksestä, jonka mukaan ne hyväksyvät Euroopan unionin
edun mukaisesti Gabonin liittymisen yksityisoikeuden alaa koskevaan vuoden 1980
Haagin yleissopimukseen kansainvälisestä lapsikaappauksesta**

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Yksityisoikeuden alaa koskevalla 25 päivänä lokakuuta 1980 tehdyllä Haagin yleissopimuksella kansainvälisestä lapsikaappauksesta (jäljempänä 'vuoden 1980 yleissopimus') pyritään palauttamaan ennalleen aiemmin vallinnut tilanne eli varmistamaan, että lapsi, joka on luvattomasti viety toiseen valtioon tai jätetty palauttamatta toisesta valtiosta, palautetaan pikaisesti asuinvaltioonsa. Yleissopimuksen on tähän mennessä ratifioinut 86 maata, joiden joukossa ovat myös kaikki EU:n jäsenvaltiot, ja sen toiminta perustuu sopimuspuolten nimeämien keskusviranomaisten väliseen yhteistyöhön.

Lapsikaappauksien estäminen on olennainen osa EU:n politiikkaa, jonka tavoitteena on edistää lapsen oikeuksia. Sen vuoksi Euroopan unioni pyrkii kansainvälisellä tasolla aktiivisesti parantamaan vuoden 1980 yleissopimuksen soveltamista ja kehottaa myös kolmansia valtioita liittymään sopimukseen.

Gabon talletti vuoden 1980 yleissopimusta koskevan liittymiskirjan 6. joulukuuta 2010. Yleissopimus tuli Gabonissa voimaan 1. maaliskuuta 2011.

Vuoden 1980 yleissopimuksen 38 artiklan 4 kohdassa määrätään, että yleissopimusta sovelletaan vain liittyjävaltion ja sellaisten sopimusvaltioiden välisissä suhteissa, jotka ovat antaneet selityksen liittymisen hyväksymisestä. Sen vuoksi Euroopan unionin on päätettävä, hyväksyykö se Gabonin liittymisen. Jos se hyväksyy, jäsenvaltioiden on annettava Euroopan unionin edun mukaisesti selitys Gabonin liittymisen hyväksymisestä.

Koska Euroopan unionilla on yksinomainen ulkoinen toimivalta kansainvälisten lapsikaappausten osalta, päätös siitä, olisiko jäsenvaltioiden hyväksyttävä Gabonin liittyminen vuoden 1980 yleissopimukseen, on tehtävä neuvoston päätöksellä.

2. EHDOTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön¹ nojalla Euroopan unionilla on yksinomainen ulkoinen toimivalta kansainvälisten lapsikaappausten osalta, sillä asiasta on annettu unionin sisäistä lainsäädäntöä eli tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa (Bryssel II a -asetus) 27 päivänä marraskuuta 2003 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003², jota on sovellettu jäsenvaltioiden välisiin suhteisiin 1. päivästä maaliskuuta 2005. Asetuksessa ja erityisesti sen 11 artiklassa vahvistetut säännöt ovat vielä tiukemmat kuin vuoden 1980 Haagin lapsikaappausopimuksen säännöt. Asetuksessa viitataan suoraan Haagin yleissopimukseen ja sisällytetään samalla yleissopimuksen periaatteet Euroopan unionin lainsäädäntöön.

¹ Yhteisöjen tuomioistuimen 7. helmikuuta 2006 antama lausunto 1/03 yhteisön toimivallasta tehdä uusi Luganon yleissopimus tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla.

² EUVL L 338, 23.12.2003.

Vuoden 1980 yleissopimus hyväksyttiin yli 20 vuotta ennen Bryssel II a -asetusta. Yleissopimuksessa ei ole määräyksiä, joiden nojalla kansainväliset järjestöt, kuten Euroopan unioni, voisivat liittyä siihen (alueellisia taloudellisen yhdentymisen järjestöjä koskeva lauseke). Sen vuoksi jäsenvaltioiden on ratifioitava yleissopimus tai liityttävä siihen Euroopan unionin edun mukaisesti.

Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi annettava Euroopan unionin edun mukaisesti selitys siitä, että ne hyväksyvät Gabonin liittymisen vuoden 1980 yleissopimukseen. Jotta voidaan varmistaa unionin lainsäädännön johdonmukaisuus ja yhtenäisyys, jäsenvaltioiden olisi annettava liittymisen hyväksymistä koskeva selitys samanaikaisesti, neuvoston päätöksessä vahvistetussa määräajassa. Komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot tallettavat selityksen kahden kuukauden kuluessa neuvoston päätöksen antamisesta.

Vuoden 1980 yleissopimuksen soveltamisen kannalta on tärkeää, että sopimuspuoli nimeää yleissopimuksen 6 artiklassa tarkoitetun keskusviranomaisen huolehtimaan niistä velvoitteista, joita yleissopimus näille viranomaisille asettaa. Kaikki jäsenvaltiot ovat nimenneet vuoden 1980 yleissopimuksessa tarkoitetut keskusviranomaiset. Gabon ei vielä ole nimennyt keskusviranomaista, jonka tehtävänä on avustaa EU:n kansalaisia siinä tapauksessa, että lapsi on viety luvottomasti Gaboniin. Sen vuoksi on suotavaa, että jäsenvaltioiden selitys, jonka mukaan ne hyväksyvät Gabonin liittymisen vuoden 1980 yleissopimukseen, tulee voimaan sen jälkeen kun Gabon on nimennyt keskusviranomaisen.

Koska päätös koskee kansainvälistä sopimusta, sovellettava oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artikla yhdessä 81 artiklan 3 kohdan kanssa. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan.

3. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia Euroopan unionin talousarvioon.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

jäsenvaltioiden antamasta selityksestä, jonka mukaan ne hyväksyvät Euroopan unionin edun mukaisesti Gabonin liittymisen yksityisoikeuden alaa koskevaan vuoden 1980 Haagin yleissopimukseen kansainvälisestä lapsikaappauksesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 218 artiklan ja 81 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon³,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artiklan mukaisesti unioni on asettanut etusijalle lapsen oikeuksien suojelun ja edistämisen ja katsoo, että lapsikaappausten estäminen on olennainen osa tätä toimintapolitiikkaa.
- (2) Euroopan unioni on antanut neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista (Bryssel II a -asetus), jolla pyritään suojelemaan lapsia luvattoman maasta viennin tai palauttamatta jättämisen haitallisilta vaikutuksilta. Asetuksessa vahvistetaan menettelyt, joilla pyritään turvaamaan lapsen pikainen palauttaminen siihen valtioon, jossa lapsen asuinpaikka on, sekä varmistamaan tapaamisoikeus ja oikeus lapsen huoltoon.
- (3) Bryssel II a -asetuksella täydennetään ja vahvistetaan yksityisoikeuden alaa koskevan 25 päivänä lokakuuta 1980 kansainvälisestä lapsikaappauksesta tehdyn Haagin yleissopimuksen, jäljempänä 'vuoden 1980 yleissopimus', määräyksiä, joilla luodaan keskusviranomaisten kansainvälinen yhteistyöjärjestelmä luvattomasti muihin valtioihin vietyjen tai muista valtioista palauttamatta jätettyjen lasten pikaista palauttamista varten. Vuoden 1980 yleissopimuksen säännöt ja periaatteet on otettu Bryssel II a -asetuksen 11 artiklaan.
- (4) Kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat vuoden 1980 yleissopimuksen osapuolia.
- (5) Euroopan unioni kannustaa kolmansia valtioita liittymään vuoden 1980 yleissopimuksen ja tukee sen asianmukaista täytäntöönpanoa osallistumalla muun

³ EUVL C, s. .

muassa kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin säännöllisesti järjestämiin erityiskomissioihin.

- (6) Euroopan unioni korostaa, että EU:n jäsenvaltioiden ja unionin ulkopuolisten maiden yhteisellä sääntelykehityksellä voitaisiin parhaiten ratkaista arkaluonteiset kansainväliset lapsikaappaukset, silloin kun diplomatian keinot ja sovittelu epäonnistuvat.
- (7) Gabon talletti vuoden 1980 yleissopimusta koskevan liittymiskirjansa 6 päivänä joulukuuta 2010. Vuoden 1980 yleissopimus tuli sen osalta voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2011.
- (8) Vuoden 1980 yleissopimuksen 38 artiklan 4 kohdassa määrätään, että yleissopimusta sovelletaan vain liittyjävaltion ja sellaisten sopimusvaltioiden välisissä suhteissa, jotka ovat antaneet selityksen liittymisen hyväksymisestä.
- (9) Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön ja erityisesti uuden Luganon yleissopimuksen tekemisestä 7 päivänä helmikuuta 2006 annetun lausunnon 1/03 mukaan vuoden 1980 yleissopimuksen määräykset vaikuttavat kansainvälistä lapsikaappausta ja vanhempainvastuuta koskevaan Euroopan unionin johdettuun oikeuteen ja varsinkin tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa 27 päivänä marraskuuta 2003 annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 2201/2003. Sen vuoksi vuoden 1980 yleissopimukseen sisältyvät asiat kuuluvat Euroopan unionin yksinomaiseen ulkoiseen toimivaltaan.
- (10) Vuoden 1980 yleissopimuksen mukaan ainoastaan täysivaltaiset valtiot voivat olla sen sopimuspuolia. Sen vuoksi Euroopan unioni ei voi liittyä yleissopimukseen eikä tallettaa selitystä Gabonin liittymisen hyväksymisestä.
- (11) Siksi jäsenvaltioiden on Euroopan unionin edun mukaisesti talletettava selitys Gabonin liittymisen hyväksymisestä.
- (12) Selityksellä jäsenvaltiot hyväksyvät Euroopan unionin edun mukaisesti Gabonin liittymisen vuoden 1980 yleissopimukseen, jotta sopimusta voidaan soveltaa Euroopan unionin ja Gabonin välillä. Olisi toivottavaa, että vuoden 1980 yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan viipymättä, sillä sopimuksella on edistetty merkittävästi lasten suojelua kansainvälisellä tasolla.
- (13) Koska vuoden 1980 yleissopimuksen määräyksiä voidaan soveltaa täysimääräisesti vasta sitten kun sopimusvaltio on nimennyt yleissopimuksen 6 artiklassa tarkoitetun keskusviranomaisen, liittymisen hyväksymistä koskevan selityksen olisi tullava voimaan sen jälkeen kun Gabon on nimennyt kyseisen keskusviranomaisen.
- (14) Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän päätöksen hyväksymiseen, päätös ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Euroopan unionin jäsenvaltiot tallettavat samanaikaisesti, viimeistään [LISÄTÄÄN PÄIVÄYS: kaksi kuukautta päätöksen antamisesta], Euroopan unionin edun mukaisesti seuraavan selityksen siitä, että ne hyväksyvät Gabonin liittymisen yksityisoikeuden alaa koskevaan 25 päivänä lokakuuta 1980 tehtyyn Haagin yleissopimukseen kansainvälisestä lapsikaappauksesta:

”[JÄSENVALTIO] ilmoittaa Euroopan unionin edun mukaisesti hyväksyvänsä, että Gabon liittyy yksityisoikeuden alaa koskevaan 25 päivänä lokakuuta 1980 tehtyyn Haagin yleissopimukseen kansainvälisestä lapsikaappauksesta, siitä alkaen kun Gabon nimeää yleissopimuksen 6 artiklassa tarkoitetun keskusviranomaisen.

Yleissopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kolmannen kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, jona Gabon nimeää keskusviranomaisen.”.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä [...].

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*